

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikohus
info@riigikohus.ee

Teie 03.01.2025
Meie 24.01.2025

nr 5-24-33
nr 10-3/63

Arvamuse esitamine

Saue Vallavolikogu esitas Riigikohtule taotluse tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks 29.07.2024 vastu võetud tulumaksuseaduse muutmise seaduse § 1 või alternatiivselt § 2. Riigikohus pöördus mh justiits- ja digiministri poole ning palus vastata kirjas toodud küsimustele. Justiits- ja digiministeerium vastab küsimustele 17 ja 18, sest eelnevatele küsimustele vastamine kuulub eelkõige valdkonna eest vastutavate ministeeriumide pädevusse.

Küsimus 17: Kas Riigikohus peaks põhiseaduslikkuse järelevalve menetluses kontrollima Saue valla vaidlustatud õigusnorme üksnes Saue olukorda arvestades või peaks normikontroll olema abstraktne kõiki KOV-e (nii n-õ võitjaid kui ka kaotajaid) hõlmav?

Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse volikogu esitada Riigikohtule taotluse tunnistada väljakuulutatud, kuid jõustumata seadus või jõustumata Vabariigi Valitsuse või ministri määrus põhiseadusega vastuolus olevaks või jõustunud seadus, Vabariigi Valitsuse või ministri määrus või selle säte kehtetuks, kui see on vastuolus kohaliku omavalitsuse põhiseaduslike tagatistega. Saue Vallavolikogu esitas Riigikohtule taotluse. Seega võiks põhiseaduslikkuse järelevalve menetluses hinnata õigusnorme lähtudes taotlusest ning jääda taotluse lahendamise ulatuse kindlaks määramisel senise kohtupraktika juurde.

Küsimus 18: Kuidas mõjutab Saue valla Riigikohtule esitatud taotluse lahendamist küsimus, kas Saue oleks olnud võimalik vaidlustada abstraktse normi alusel kujunev(ad) eelarvekirje(d) halduskohtus (vt nt RES § 47 lg 3: tasandusfondi jaotus kehtestatakse Vabariigi Valitsuse korraldusega)?

Riigikohus on märkinud, et juhul, kui omavalitsuslike ülesannete rahastatus langeb mõnes KOV-s allapoole minimaalset vajalikku taset, võib KOVü esitada Riigikohtule taotluse rahastamise aluseid reguleeriva õigusakti põhiseadusvastaseks tunnistamiseks. Sellise taotluse esitaja peaks põhjendama ja tõendama KOVü rahapuudust. Samuti saab KOVü esitada riigile taotluse täiendava raha eraldamiseks ja juhul, kui taotlus jääb rahuldamata, võib KOVü pöörduda kaebusega halduskohtusse (HKMS § 44 lg 5). Kaebuse läbivaatamise raames saab halduskohus hinnata ka KOV rahastamist reguleerivate sätete põhiseaduspärasust ([RKPJKo 14.10.2015, 3-4-1-23-15](#), p 92).¹

Tulenevalt halduskohtumenetluse seadustiku § 44 lõikest 5 võib kohaliku omavalitsuse üksus esitada kaebuse juhul, kui teise avaliku võimu kandja haldusakt või toiming takistab või raskendab oluliselt selle kohaliku omavalitsuse üksuse ülesannete täitmist. Saue Vallavolikogu otsustas tulenevalt põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse §-st 7 esitada Riigikohtule taotluse tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks 29.07.2024 vastu võetud ja 9.08.2024 välja kuulutatud tulumaksuseaduse muutmise seaduse § 1 või alternatiivselt § 2. Seega KOVil on võimalus kutsustada, kuidas ta saab oma õigusi tõhusalt kaitsta – kas vaidlustades nt RES § 47 lg 3 (ja sealtkaudu võib

¹ [EESTI VABARIIGI PÕHISEADUS](#) p 11.

halduskohus hinnata ka rahastamist reguleerivate sätete põhiseaduspärasust) või pöördudes otse Riigikohtu poole põhiseadusega vastuolu tuvastamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Monika Tappo 5189490
Monika.Tappo@justdigi.ee